

Deltalinqs Climate Program

Jaarplan 2026

Inhoud

Voorwoord	2
Introductie	3
Hoe bereikt het DCP zijn doelen in een veranderende context?	3
Pijler 0 – Proces en overkoepelende onderwerpen	5
Pijler 1 – Duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem	7
Pijler 2 – Duurzame logistiek	10
Pijler 3 – Duurzame industrie en havenbedrijven	11
Pijler 4 – Duurzame grondstoffen	13
Voor het DCP relevante ontwikkelingen in beleid:	16
Kalender	16

Voorwoord

Van tegenstellingen naar transitie

Simone van Tongeren, Projectleider Klimaat

De uitdagingen van onze tijd zijn groot – naast klimaatverandering, is er ook sprake van een uitdagend investeringsklimaat en geopolitieke spanningen – maar geen reden om te verstijven. Juist nu is het moment om te bewegen, te ondernemen, te innoveren en te verduurzamen. Om de balans te hervinden tussen energiezekerheid en verduurzaming, tussen regels en ruimte, tussen winst van vandaag en kansen van morgen.

Verandering begint vaak klein: een huis isoleren, een proces halveren in energieverbruik of lokaal samenwerken om het elektriciteitsnet te ontlasten. Maar zoals een vlinder die elders een storm veroorzaakt, kan ook hier een kleine stap wereldwijd verschil maken. De komende 25 jaar zullen wereldwijd miljarden mensen door groeiende welvaart voor het eerst gaan vliegen of energie-intensieve producten gaan gebruiken. Vanuit onze haven kunnen we duurzame alternatieven ontwikkelen, testen en wereldwijd beschikbaar maken – en zo échte impact creëren.

Nederland heeft een uitzonderlijke uitgangspositie: innovatieve ondernemers, sterke kennispartners, betrouwbare infrastructuur, voldoende kapitaal en uniek talent. Toch staat deze positie onder druk. Europese regels stapelen zich op, terwijl veiligheid, strategische autonomie en hoge energieprijzen soms haaks lijken te staan op verduurzaming en

vernieuwing. Ondertussen investeren China en de VS volop in duurzaamheid, kunstmatige intelligentie en nieuwe markten – en voeren daarmee de druk op Europa op.

Het Deltalinqs Climate Program verbindt schijnbare tegenpolen en creëert zo nieuwe kansen en perspectief – voor mensen én bedrijven. Door energiebesparing te koppelen aan strategische autonomie, innovatie aan een gelijk speelveld en circulariteit aan concurrentiekracht. Zo ontstaat ruimte voor ideeën die verder reiken dan de vanzelfsprekende grenzen en die aanhaken op de energie van vooruitgang.

Onze 42 kilometer lange Rotterdamse haven. Het lijkt een wereld op zich, maar is de poort naar Europa. Als de transitie in Rotterdam slaagt, lift Europa en de rest van de wereld mee. Het Deltalinqs Climate Program blijft zich inzetten om daar in 2026 een waardevolle bijdrage aan te leveren.

**Samen bouwen
we de nieuwe
economie.**

Introductie

Hoe bereikt het DCP zijn doelen in een veranderende context?

De energietransitie in het Rotterdamse haven- en industriegebied is geen project dat een datum kent waarop het 'af' is, maar een systeemverandering in volle gang. De basisinfrastructuur verandert fundamenteel, markten ontwikkelen zich schoksgewijs, en wet- en regelgeving blijft in beweging. Tegelijkertijd moeten bedrijven hun producten of energie blijven leveren in een mondiale markt waarin concurrentie en betrouwbaarheid leidend blijven. Juist in het creëren van beweging in deze complexiteit ligt de kracht van het Deltalinqs Climate Program (DCP): het verbinden van inhoud en proces, van bedrijven en overheden, en van strategie en uitvoering.

De uitdagingen zijn groot, maar de kansen zijn dat ook. Rotterdam beschikt over een unieke combinatie van infrastructuur, industrie, logistiek en kennis. Die sterke uitgangspositie benutten we ten volle door samen met onze leden en partners te werken aan versnelling. Daarbij blijven we inzetten op focus en flexibiliteit; focus op thema's waar impact te maken is, flexibiliteit om in te spelen op nieuwe ontwikkelingen of belemmeringen.

Aanjagen & Inspireren

Verbinden & Versnellen

Het DCP brengt voortrekkers samen, jaagt nieuwe initiatieven aan en verbindt het brede netwerk dat nodig is om schaal en snelheid te maken. Vanuit vijf pijlers en een stevige gezamenlijke basis werken we aan een toekomstbestendige haven en industrie. In 2026 zetten we daarbij extra in op de samenhang tussen de verschillende energiedragers (elektriciteit, warmte, waterstof, restgassen, etc.) en op de ruimte die nodig is in regels en financieel instrumentarium ten behoeve van de transitie. Dit laatste doen we in de vorm van Recharge Rotterdam.

Dit jaarplan brengt focus aan om resultaten te boeken. Voldoende kennis en diepgang op onderwerpen is belangrijk om de nuances en urgentie van zaken goed te begrijpen. Maar als leidraad is het niet statisch; We werken met een 'funnel aanpak' om gedurende het jaar projecten toe te voegen of af te ronden.

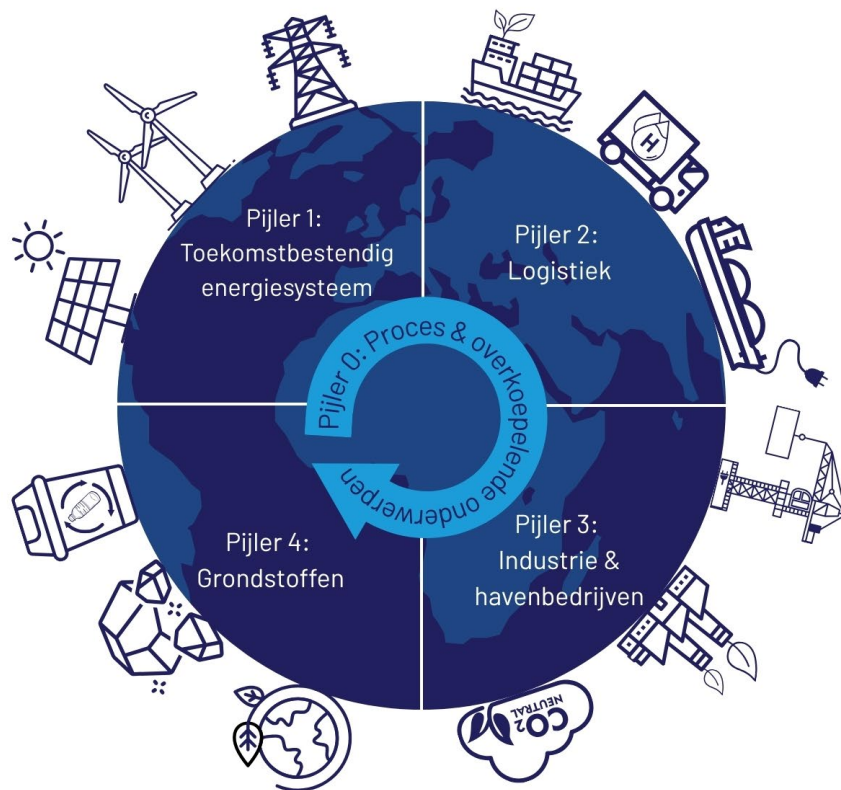
Theory of Change

Met ingang van 2025 hanteert het DCP het denkraam van de 'Theory of Change' (ToC). Dit is een methodologie voor planning, participatie en evaluatie die wordt gebruikt om complexe initiatieven te bevorderen in veranderende omgevingen. Het is een proces van reflectie op de overtuigingen en aannames van hoe en waarom een gewenste verandering zou moeten plaatsvinden in een bepaalde context. Het idee achter ToC is dat door deze elementen expliciet te maken en de verbanden ertussen te verduidelijken, organisaties effectiever kunnen plannen, implementeren en evalueren. Het helpt om een logische flow te creëren van 'activities' naar 'outputs', naar 'outcomes', en uiteindelijk naar de gewenste impact. Elke pijler start met een introductie die geschreven is vanuit deze ToC. De projecten zijn steeds binnen dit denkraam gekozen en worden ook hierbinnen uitgevoerd.

Pijlers van het Deltalinqs Climate Program

Naast overkoepelende zaken zoals communicatie en vergunningen zijn de volgende onderwerpen van belang voor het stimuleren van de energie- en grondstoffentransitie in het HIC:

- Duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem
- Duurzame logistiek
- Duurzame industrie en havenbedrijven
- Duurzame grondstoffen

Onze ambassadeurs

Het Deltalinqs Climate Program werkt met vijf pijlers. Aan elke pijler zijn twee ambassadeurs verbonden; strategische adviseurs en boegbeelden van de transitie. Zij helpen ons de koers scherp te houden, denken mee bij complexe vraagstukken en brengen het verhaal van de nieuwe economie actief naar buiten.

De ambassadeurs zijn betrokken bij gestructureerde reflectiemomenten, maar ook ad hoc beschikbaar wanneer actuele ontwikkelingen daarom vragen. In hun rol als

boegbeeld laten zij zien hoe de energie- en grondstoffentransitie in de Rotterdamse haven vorm krijgt – via projecten in hun eigen organisaties én via de initiatieven binnen het DCP. Hiervoor zetten we diverse communicatiemiddelen in, zoals bijeenkomsten, nieuwsbrieven en interviews (zie ook Pijler 0).

PIJLER 0

Proces en overkoepelende onderwerpen

Ambassadeurs: Nico van Dooren (Havenbedrijf Rotterdam) en Karen de Lathouder (Eneco)

De energietransitie in het Rotterdamse havengebied is complex, urgent en systeem veranderend. Om te verduurzamen hebben bedrijven goede en betrouwbare randvoorwaarden nodig: duidelijke regelgeving, effectieve procedures, financiering, een voorspelbaar investeringsklimaat en constructieve samenwerking. In deze pijler werkt het Deltalinqs Climate Program (DCP) aan het versterken van die randvoorwaarden.

In 2025 zijn drie projecten succesvol afgerond en/of belegd bij partners of binnen Deltalinqs, zodat het resultaat en de impact zichtbaar is: *Deltalinqs Young Ambassadors*, *Bidbook Rotterdam* en *Samenwerken met de omgeving*. In 2026 is *Recharge Rotterdam* een belangrijk nieuw project.

Hiermee gaan we door in 2026:

Versterken van communicatie, lobby en interactie

Effectieve verduurzaming begint bij verbinding: tussen bedrijven onderling én met overheden en de maatschappij. Het DCP blijft in 2026 actief bijdragen aan een constructieve dialoog over de energietransitie, waarbij de balans tussen planet, people en profit centraal staat. Via werksessies, coalities, nieuwsbrieven, opinieartikelen, werkbezoeken en bilaterale gesprekken vergroten we het bewustzijn, versterken we de samenwerking en beïnvloeden we de beleidsontwikkeling. We werken hierin nauw samen met partners zoals het Havenbedrijf Rotterdam,

DCMR Milieudienst Rijnmond, gemeente Rotterdam, provincie Zuid-Holland en diverse brancheorganisaties. Ook betrekken we burgerinitiatieven bij activiteiten en projecten die voor hen relevant zijn.

Vergunningen: Versnellingshuis HIC en Vergunningenloods

De uitvoering van verduurzamingsprojecten wordt vaak vertraagd door knelpunten in regelgeving, beperkte (milieu) ruimte en ingewikkelde procedures. In het Versnellingshuis HIC (Haven en Industrieel Complex) werkt het DCP samen met experts van de relevante bevoegde gezagen aan maatwerkoplossingen voor deze barrières. Bedrijven met innovatieve plannen krijgen ondersteuning via het breed samengestelde coördinatie-overleg, waarbij vertragingen worden opgelost en structurele verbeteringen worden gezocht en teruggekoppeld naar de overheden. De Vergunningenloods helpt bedrijven de juiste route te vinden in het vergunningenlandschap en ondersteunt de structurele

verbetering van de vergunningenpraktijk in samenwerking met DCMR, DCP, provincie Zuid-Holland, gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam.

DCP Academy: leiderschapsontwikkeling en vergunningenkennis

Vergunningen voor transitieprojecten vereisen niet alleen inhoudelijke expertise, maar ook nieuwe manieren van samenwerken en communiceren. De DCP Academy ontwikkelt en biedt in 2026 praktijkgerichte cursussen aan die bedrijven helpen om beter voorbereid vergunningaanvragen in te dienen en effectiever samen te werken met hun omgeving en bevoegde gezagen. In co-creatie met partners ontwikkelen we modules over vergunningstrajecten, omgevingscommunicatie en leiderschap in verandertrajecten. Zo dragen we bij aan snellere vergunningverlening en een sterker leerklimaat binnen het cluster.

Recharge Rotterdam: programmatische aanpak op sleutelprojecten

Veel bedrijven willen verduurzamen, maar lopen vast op bekende knelpunten zoals netcongestie, stikstofbeperkingen, beleidsvertraging, financieringsonzekerheid of het ontbreken van een business case. Op basis van een voorbereidende fase in 2025 biedt Recharge Rotterdam een gestructureerde aanpak om deze projecten weer in beweging te krijgen. Recharge Rotterdam zet enerzijds in op sleutelprojecten van en voor bedrijven en anderzijds op sleutelprojecten op het gebied van het verbeteren van wet- en regelgeving. Bedrijven worden zo ondersteund bij het doorbreken van impasses, dit doen wij samen met publieke en private partners. Samen met Havenbedrijf Rotterdam coördineert het DCP dit clusterbrede traject, koppelt bevindingen terug aan beleidsmakers en zorgt dat praktijkervaringen bijdragen aan systeemaanpassingen. Recharge Rotterdam levert daarmee economisch haalbare projecten voor CO₂-reductie op scope 1, 2 én 3.

Innovaties

Startups en innovatieve technologieaanbieders spelen een cruciale rol in de verduurzaming van de haven, maar de aansluiting met de gevestigde industrie verloopt nog niet vanzelfsprekend. Veelbelovende innovaties stranden door gebrek aan schaal, financiering of toegang tot de markt/pilotmogelijkheden. In 2026 werkt het DCP aan het verbinden van innovaties met concrete vraagstukken in het cluster, het stroomlijnen van samenwerking tussen het bedrijfsleven en de incubator en het zichtbaar maken van succesvolle toepassingen. Zo versterken we het ecosysteem dat nodig is om transitie-innovaties op te schalen.

Chemie van de haven: expositie 'Vessels of the Future'

De rol van de Rotterdamse haven reikt verder dan economische groei; de transitie die de haven doormaakt, draagt ook bij aan het vormgeven van de stad Rotterdam van de toekomst. Toch blijven innovaties vaak buiten het zicht van het publiek. De expositie 'Vessels of the Future' overbrugt deze kloof door de dialoog tussen burgers en industrie op gang te brengen.

“Samenwerking en kennisdeling versnellen verduurzaming. Het Deltalinqs Climate Program verbindt bedrijven en maakt echte vooruitgang mogelijk.”

Karen de Lathouder (Eneco)

De expositie bestaat uit verschillende zeecontainers, die verspreid staan op een aantal openbare plekken in Rotterdam. In elke container kunnen burgers alledaagse producten ontdekken die met circulair design als uitgangspunt opnieuw ontworpen zijn, gebruikmakend van hernieuwbare grondstoffen. Door artistieke visies op het toekomstig gebruik van onze materialen te combineren met het presenteren van bestaande producten, zoals duurzame bouwmaterialen, voedsel, papier, cosmetica en brandstoffen, laat de expositie de huidige innovaties in de haven zien met een blik op een duurzamere toekomst. Elke container volgt de totale levenscyclus van deze materialen; vanaf de industriële innovatie in de haven tot hun rol in onze huizen, straten en het dagelijks leven. Aanvullend hierop wordt een programma ontwikkeld dat wetenschappers, industrieleiders, ontwerpers, kunstenaars en burgers samenbrengt om na te denken over de huidige stand van zaken met betrekking tot de grondstoffentransitie in de haven en de samenleving. Met als doel het creëren van een gezamenlijke visie op de volgende stappen die genomen moeten worden.

PIJLER 1

Duurzaam en toekomstbestendig energiesysteem

Ambassadeurs: Timo Idema (Stedin) en René Peters (TNO)

De haven van Rotterdam, met haar cruciale rol als logistieke en producerende hub in de wereldhandel, dankt haar positie onder andere aan goed ontwikkelde utiliteiten, infrastructuur en (voorheen) relatief goedkope energie. Om de doelen voor de energie- en grondstoffentransitie te behalen, moet het energiesysteem meer vanuit de keten benaderd worden en grondig op de schop. Een toekomstbestendig energiesysteem vereist voldoende robuuste capaciteit terwijl het effectief flexibiliteit kan faciliteren, bijvoorbeeld door middel van opslag van energie, betere benutting van restwarmte, afvoer en opslag van CO₂. Het behoeft bovenal systeemintegratie om flexibele uitwisselbaarheid tussen energiestromen mogelijk te maken.

Echter, de verduurzaming van het huidige energiesysteem gaat gepaard met grote uitdagingen. Er is op dit moment te veel vraag naar elektriciteit, terwijl er juist meer vraag naar groene waterstof en andere groene energiedragers nodig is. De combinatie van netcongestie, hoge nettarieven en stijgende kosten voor duurzame energiedragers vraagt om een wendbaarder, efficiënter maar ook complexer energiesysteem.

De haven heeft duurzame en betrouwbare voorzieningen nodig die passen bij de behoeften van de industrie en de havensector en die bijdragen aan een gezond investeringsklimaat. Alleen binnen een goed ontwikkeld en betaalbaar energiesysteem kunnen industrie en haven hun verduurzamingsplannen uitvoeren. Het is essentieel om een gelijk speelveld met omringende landen te creëren als het gaat om de kosten van het energiesysteem en de leveringszekerheid van elektriciteit. Hiermee kan Rotterdam haar positie als toonaangevende haven

versterken en tegelijkertijd een voortrekkersrol vervullen in de globale energietransitie.

In 2025 bleek dat de onderlinge relaties tussen verschillende vormen en dragers van energie zoals elektriciteit, batterijen, warmte, waterstof, methanol, restgassen en aardgas steeds belangrijker zijn. Daarom voegen we in 2026 het project systeemintegratie toe.

Hiermee gaan we door in 2026:

Strategisch benutten door netcongestie

Een van de grootste bottlenecks van dit moment voor alle sectoren in het gebied is congestie in het elektriciteitsnet. Het DCP is lid van de New Energy Taskforce (NET), waarbinnen gezocht wordt naar (collectieve) oplossingen voor bedrijven in het HIC en naar de mogelijkheden om de huidige vermogens strategisch en efficiënt te benutten. Hiervoor wordt gezocht naar flexibiliteit in de stroomvraag, bijvoorbeeld met ander type contracten of door slim gebruik van andere energiebronnen. NET werkt aan oplossingen die op korte termijn kunnen worden geïmplementeerd, zodat bedrijven in deze tijd toch vooruit kunnen. Denk daarbij aan het realiseren van meer opwek van elektriciteit, maar ook aan toekomstbestendige collectieve oplossingen tussen bedrijven.

Plannen en realiseren infrastructuur voor energietransitie

De infrastructuur voor de energietransitie is een essentiële randvoorwaarde om de verduurzaming van bedrijven te faciliteren. In het kader van elektriciteitsinfrastructuur zet het DCP zich in voor voldoende netcapaciteit door het versnellen van de realisatie van de uitbreidingen, onder andere als lid van de Energy & Industry Board (EIB) HIC. In dit verband nemen TenneT, Stedin, het Havenbedrijf Rotterdam en Deltalinqs verantwoordelijkheid voor het aanpakken van netcongestie, onder meer via slimme programmering richting 2050. Daarbij staat ook het veiligstellen van voldoende fysieke ruimte voor het energiesysteem centraal, in samenhang met betrokkenheid bij NOVEX. In 2024 is een nieuwe Cluster Energie Strategie (CES)

“

“Rotterdam is het eerste industriecluster met een waterstof- en CO₂-transportleiding. Daarmee kan het cluster leidend worden in de verduurzaming van de bestaande industrie met groene en blauwe waterstof en aantrekkelijk zijn voor investeerders in de groene chemie van de toekomst.”

René Peters (TNO)

voor het cluster Rotterdam-Moerdijk opgeleverd (CES 3.0). Het leverde input voor de investeringsplannen van de netbeheerders en wordt gebruikt voor de ‘Netvisie Havengebied Rotterdam en Zuid-Hollandse Eilanden’ die in 2026 wordt aangescherpt. Het DCP is hier bij betrokken. De CES wordt vervangen door het DIVID traject. Dit is een traject waarbij via gestructureerde dialogen tussen industrie, netbeheerders en overheden inzicht verkregen wordt in de toekomstige energiebehoefte van de industrie wat vervolgens wordt gebruikt in de scenario- en investeringsplan-cyclus van de netbeheerders. In 2026 wordt er een start gemaakt met dit traject.

Daarnaast is ook infrastructuur voor transport van duurzame moleculaire energiedragers essentieel. Denk hierbij aan low-carbon en groene waterstof, ammoniak en groene methanol. Het DCP zet zich in voor het versneld realiseren van de (p)MIEK projecten, zoals de Delta Rhine Corridor (DRC), Porthos en Aramis.

Energiesysteemintegratie

Om in de energievraag voor de haven te voorzien, zijn we afhankelijk van meerdere energiestromen. Integratie van deze energiestromen is essentieel voor een toekomstbestendig en betaalbaar energiesysteem. Elk bedrijf kan in deze behoefte zowel individueel als collectief voorzien, door slim en efficiënt gebruik te maken van gas, stoom, elektriciteit en restwarmte. Voor het collectief kan systeemintegratie voorzien in de eisen rondom leveringszekerheid, weerbaarheid en duurzaamheid. Het DCP speelt een rol in een verscheidenheid aan systeemintegratiethema's, waaronder betrokkenheid bij leveringszekerheid door de energiesector en kernenergie. Het DCP kijkt naar gebiedsgerichte oplossingen, in nauwe samenwerking met het Havenbedrijf Rotterdam, gemeente Rotterdam, netbeheerders en betrokken bedrijven. Voorbeelden hiervan zijn het Starlings project, maar ook systeemintegratieprojecten die geïdentificeerd worden door de **New Energy Taskforce**.

“

“Een toekomstbestendig energiesysteem is noodzakelijk voor een duurzame en competitieve haven. Alleen door flexibiliteit, systeemintegratie en samenwerking kunnen we zo’n energiesysteem realiseren en versterken we niet alleen de positie van Rotterdam, maar nemen we ook het voortouw in de wereldwijde energietransitie.”

Timo Idema (Stedin)

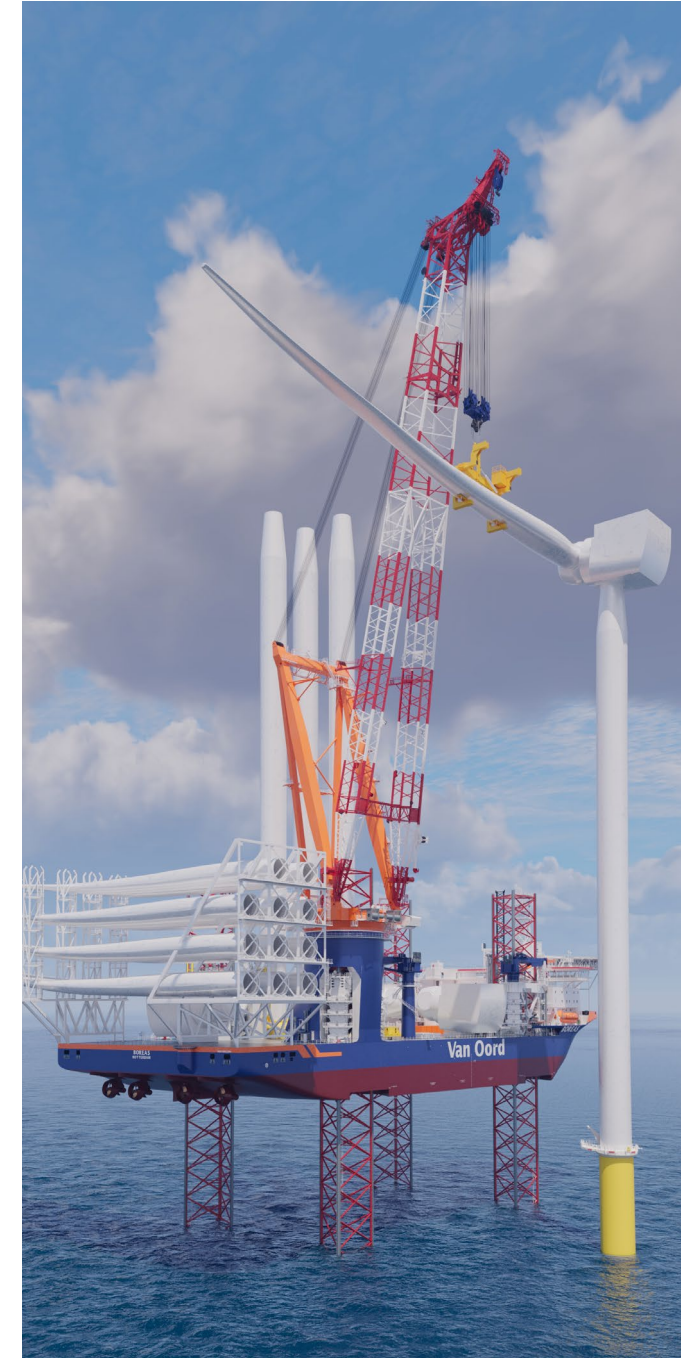
Restwarmte

Vanuit systeembenadering is het benutten van restwarmte essentieel voor een efficiënt en duurzaam energiesysteem. Binnen het DCP hanteren we de warmteladder: (rest)warmte voorkomen, zelf benutten, delen met directe burens en – waar mogelijk – leveren aan de gebouwde omgeving. Het benutten van restwarmte die nu nog ongebruikt in de lucht of het water verdwijnt, kan namelijk forse energiebesparingen én daardoor CO₂-reductie opleveren. Daarnaast kan gebruikmaken van warmte ook het elektriciteitsnet ontlasten en netcongestie significant verminderen.

In 2026 zetten we de volgende stap in het project Restwarmte in de Botlek, voortbouwend op de Botlekstudie (2023) en de samenwerkingen die in 2025 zijn versterkt. Het delen van restwarmte tussen bedrijven in de Botlek krijgt steeds meer vorm. DCP verbindt partijen, stimuleert investeringsbereidheid en bewaakt de voortgang richting een efficiënt en toekomstbestendig restwarmtenet. Dit doen we samen met het Havenbedrijf Rotterdam, gemeente Rotterdam en provincie Zuid-Holland. Naast het Botlek-net blijven we betrokken bij regionale initiatieven zoals WarmtelinQ en verkenningen naar restwarmtebenutting vanaf de Maasvlakte.

Windenergie

Een essentieel onderdeel van het duurzame energiesysteem is elektriciteitsopwekking met windenergie. Probleem is dat de vraag naar duurzame energie van wind op zee uitblijft. Dat terwijl uit de CES 3.0 bleek dat decentrale invoeding van elektriciteit de netcongestie kan verzachten en CE Delft in 2025 uitrekende dat voldoende wind op land resulteert in een goedkoper energiesysteem. Daarom wil het DCP, naast het aanlanden van windenergie vanuit grote windparken op zee in het HIC, ook waar mogelijk en inpasbaar windenergie in de haven stimuleren. Dit ondanks dat het HIC momenteel al voldoet aan de afgesproken doelstellingen voor windenergie. De eerste windturbines naderen het einde van hun levensduur, dus het neerzetten van nieuwe en betere windmolens op dezelfde plaats komt in beeld. Bovendien maken windturbines de voortgang in de energietransitie fysiek zichtbaar.

PIJLER 2

Duurzame logistiek

Ambassadeurs: Femke Brenninkmeijer (NPRC) en Diederick Luijten (Air Liquide)¹

De kracht van de Rotterdamse haven zit in haar efficiënte en betrouwbare verbindingen met het achterland en andere zeehavens. Deze strategische positie willen we behouden én verduurzamen. Op dit moment wordt het merendeel van dit transport nog aangedreven door fossiele brandstoffen. Ons doel blijft: in 2050 een klimaatneutrale logistiek, waarbij netto geen CO₂-uitstoot meer plaatsvindt.

Deze transitie is complex. Fossiel aangedreven wegtransport is momenteel zeer concurrerend, waardoor de overstap naar schonere brandstoffen, energiebronnen en modaliteiten niet vanzelf gaat. Een concurrerende business case – goedkoper of met meer toegevoegde waarde voor de klant – is essentieel voor een brede omslag. Daarnaast is een gelijk speelveld met internationale aanbieders noodzakelijk om duurzame investeringen rendabel te maken.

In 2026 zetten we in op het versnellen van concrete toepassingen, het gebruik van duurzame brandstoffen en het implementeren van nieuwe aandrijftechnieken voor zowel transport over de weg als via het water. Dit vraagt om intensieve samenwerking in de hele keten – van verladers en vervoerders tot financiële instellingen, overheden en kennispartners – om samen een concurrerend en toekomstbestendig logistiek systeem te realiseren.

¹ Beide ambassadeurs zijn actief tot eind 2025. De werving voor hun opvolgers is in volle gang.

“

“Verduurzaming van de logistiek doe je met de hele keten.”

Femke Brenninkmeijer (NPRC)

Hiermee gaan we door in 2026:

Varende dienstverleners

Om de verduurzaming van de varende dienstverleners te versnellen, is verbinding nodig tussen bedrijven, overheden en kennisinstellingen. Met deze intentie heeft het DCP het overleg opgericht voor ‘dienstverlenende scheepseigenaren’. In 2026 bouwen we hierop voort door bijeenkomsten te organiseren, de communicatie tussen bedrijven, aanpalende sectoren en overheden te versterken en door actief informatie te delen. Daarnaast werken we samen aan het wegnemen van belemmeringen die de transitie vertragen. Deze aanpak leidt tot nieuwe samenwerkingen, gezamenlijke investeringen en duurzamer vaargedrag. Waar mogelijk pakken we ook knelpunten aan, zodat de sector sneller kan overstappen op duurzamer gedrag, schonere technieken en brandstoffen.

Scheepvaart

Om de verduurzaming van de zee- en binnenvaart in de Rotterdamse haven te versnellen, is in 2025 een stevige kennisbasis gelegd. Er zijn interviews en gesprekken gevoerd en samen met een stuurgroep van sleutelspelers uit beide sectoren is een breed gedragen actieagenda opgesteld. In 2026 nemen

sleutelspelers samen de uitvoering van de actieagenda ter hand. Daarnaast neemt het DCP actief deel aan het RH₂INE-netwerk voor Europese kennisuitwisseling en aan het Condor-project.

Duurzame keten voor zwaar wegtransport

Zwaar wegtransport vormt een cruciale schakel in de havenlogistiek. Om de verduurzaming daarvan te versnellen, stimuleert het DCP bedrijven door hen te informeren over relevante wet- en regelgeving, subsidiemogelijkheden en de inzet van duurzame(re) trucks. Het programma helpt ondernemers om investeringsbeslissingen te verhelderen, obstakels te signaleren en, samen met transport- en logistieke brancheorganisaties, oplossingen te ontwikkelen die deze drempels wegnemen. Zo kunnen bedrijven gerichter stappen zetten richting een schoner wagenpark. Daarnaast promoot het DCP concrete voorbeelden, zoals ‘fast lanes’ bij containerterminals, die laten zien hoe slimme, logistieke maatregelen bijdragen aan een efficiëntere en duurzamere haven.

PIJLER 3

Duurzame industrie en havenbedrijven

Ambassadeurs: Natalya Rijk (bp) en Jan Overdeest (Waalhaven Group)

In 2026 richt het DCP zich met volle kracht op de verduurzaming van de industrie en havenbedrijven. Verduurzamen betekent samen investeren in energiebesparing, elektrificatie, schone brandstoffen en circulaire processen én bouwen aan het vertrouwen dat deze beweging hier in Rotterdam moet en kan plaatsvinden.

Zoals in de introductie al benoemd, kunnen schijnbare tegenstellingen – zoals energiebesparing en strategische autonomie, of nieuwe energiedragers en defensie – juist nieuwe perspectieven openen. Het DCP verbindt partijen, deelt kennis en helpt bedrijven concrete stappen te zetten van ambitie naar uitvoering.

De Klimaat- en Energieverkenning (KEV) van september 2025 laat zien dat Nederland de klimaatdoelen voor 2030 nog niet volledig haalt, met een verwachte reductie van 47% tot 53%. Toch is de beweging in gang gezet: elektrificatie, groene waterstof, duurzame grondstoffen en CO₂-opslag komen steeds dichterbij. Sommige ontwikkelingen zijn al doorgebroken, zoals de snelle groei van elektrische mobiliteit, terwijl andere nog opschalen en om samenwerking vragen.

Tegelijkertijd leert de praktijk dat beleid soms wringt waardoor we tempo verliezen. De recente sluitingen van o.a. Tronox, LyondellBasell Maasvlakte II en Gunvor in Rotterdam laten zien dat verduurzaming vraagt om samenwerking en realistische keuzes. Het DCP blijft daarom werken aan kennisdeling,

gezamenlijke leerervaringen en praktische oplossingen die laten zien dat een sterke, concurrerende én duurzame industrie in Rotterdam mogelijk is.

Hiermee gaan we door in 2026:

Energiebesparing: Energie Transitie Plan 2030 en kennisdeling

In het Energie Transitie Plan (ETP) 2030-traject richt het DCP zich op het informeren en stimuleren van energie-intensieve bedrijven in Zuid-Holland om een Energie Transitie Plan voor 2030 op te stellen. Het doel is bedrijven aan te zetten tot concrete inspanningen om de transitie naar een CO₂-neutrale bedrijfsvoering in 2050 te realiseren en tegen 2030 een CO₂-reductie van 60% te behalen, of meer dan 10% energie te besparen met een korte terugverdientijd. Dit project wordt mogelijk gemaakt door de provincie Zuid-Holland. In 2025 zijn veel leads gerealiseerd die in 2026 kunnen worden uitgevoerd.

In 2025 organiseerde het DCP het Nationale Energie Efficiëntie (NE2)-event met onder andere DCMR en FME. Dit willen we doorzetten in 2026. Energie besparen heeft namelijk een CO₂-verminderend effect, een wettelijke basis en een financiële prikkel. Ook zet het DCP zich in voor de uitwisseling van kennis op het vlak van energiebesparing en isolatie door het organiseren van kleinere bijeenkomsten voor verschillende typen functies binnen de bedrijven.

Duurzame energiedragers en grondstoffen

Centraal binnen dit project staan duurzame energievormen zoals groene waterstof, e-SAF, e-methanol, biogas, groene en koolstofarme waterstofdragers en pyrolyse-olie. De focus ligt op het creëren van de juiste randvoorwaarden voor productie en import, via gerichte lobby en door het ophalen van inhoudelijke input bij stakeholders. Een voorbeeld hiervan is het H-vision project, waar de petrochemische industrie werkt aan de productie van low carbon waterstof uit restgassen.

Zon in de haven

Er ligt nog veel onbenutte potentie in de haven. Het Havenbedrijf Rotterdam heeft in 2023 becijferd dat de totale potentie van zon op daken van gebouwen in de haven tussen de 130 en 150 Megawatt piekvermogen ligt (250.000 – 300.000 zonnepanelen). Daarnaast is er nog ruimte boven parkeerplaatsen, tegen gevels van gebouwen, etc. Zonenergie is door netcongestie extra relevant als mogelijke (deel)oplossing ‘achter de meter’ van bedrijven en blijkt nog altijd rendabel te kunnen zijn. Decentrale invoeding van elektriciteit kan de netcongestie verzachten mogelijk in combinatie met opslag van de opgewekte energie. Hierbij wordt ook de samenwerking met de New Energy Taskforce gezocht. Daarnaast draagt zonenergie bij aan een duurzaam imago van de haven en het creëren van draagvlak in de omgeving.

Samen met het Servicepunt Zon van de gemeente Rotterdam en Havenbedrijf Rotterdam zetten we ons in om de potentie scherper in beeld te krijgen en mogelijke drempels weg te nemen. Het Servicepunt ontzorgt geïnteresseerde bedrijven kosteloos bij de concrete uitwerking. Ook liggen er mogelijkheden voor de

omgeving om mee te kunnen profiteren van de energietransitie in de haven, zoals met de inzet van energiecoöperaties voor wind- en zonne-energie.

Duurzaam aanbesteden in de industrie

De uitvoering van groot onderhoud en de realisatie van nieuwe projecten wordt uitbesteed aan contractors. Contractors kunnen al duurzaam werken, zowel in het vermijden van directe emissies tijdens de bouw (scope 1), als in de inkoop van energie, logistieke keuzes (scope 2), als in het gebruik van duurzame materialen (scope 3). Dit creëert een markt voor duurzame producten, onder andere geproduceerd door de Rotterdamse industrie. Overheden vereisen al dat contractors hun CO₂-prestaties aantonen en wegen dit mee in hun aanbestedingen. Veel haven- en (petro)chemische bedrijven stellen deze eis nog niet. Aangezien contractors emissiearme oplossingen al kunnen en willen aanbieden, is in 2025 onderzocht welke obstakels in de weg staan. In 2026 diept het DCP deze bevindingen verder uit en wordt de koppeling gemaakt met het creëren van marktvraag naar duurzame producten en de rol van contractors daarin. Door klimaat en duurzaamheid – specifiek gericht op duurzame

“

“Samen maken we de Rotterdamse haven sterker en duurzamer – van zon op carports tot megaprojecten.”

Natalya Rijk (bp)

materialen – mee te wegen in aanbestedingen, kunnen haven- en (petro)chemische bedrijven een belangrijke aanjager worden van verdere verduurzaming in de keten.

De volgende ideeën onderzoeken we in 2026:

Basis op orde: energiebesparing

Hoewel de grootste winst te behalen valt in de aanpassing van bedrijfsprocessen, is het voor het imago van de haven van belang dat ook kleinere, voor burgers zichtbare maatregelen worden genomen, zoals energiezuinige kantoren, on-site laden en duurzame verlichting. Deze zijn echter vaak tijdrovend voor bedrijven en leveren relatief weinig duurzaamheidswinst op. Het succes van het Servicepunt Zon van de gemeente Rotterdam smaakt naar meer. In 2025 zijn we gestart met onderzoek naar mogelijkheden om de uitrol van ledverlichting te versnellen voor zowel de haven als de stad. Dit draagt ook bij aan het verminderen van netcongestie, zo blijkt uit onderzoek van Berenschot. Dit geven we in 2026 een vervolg, waarbij we zoeken naar een pragmatische aanpak gericht op uitvoering van led-projecten. Ook starten we een onderzoek naar een volgende basis-op-orde maatregel.

PIJLER 4

Duurzame grondstoffen

Ambassadeurs: Sabine Biesheuvel (BlueCity) en Martine Scheepstra (Ducor)

De Rotterdamse haven, momenteel het grootste koolstofcluster van Europa, staat voor een enorme en complexe transitie. Op dit moment is het grootste gedeelte van de koolstofstromen fossiel. Het aandeel circulair is groeiende, met name in de vorm van biobrandstoffen en chemische recycling van kunststof. Ook voor andere abiotische grondstoffen (metalen, zand, grind) groeit het volume van circulaire productie. Het investeringsklimaat staat echter onder druk, waardoor overleven op de korte termijn op dit moment ruimte wegneemt voor verduurzaming op de langere termijn. De bedrijven in de haven erkennen de noodzaak om de transitie te maken naar een circulaire economie, want strategische autonomie ook een belangrijke drijfveer om de transitie te maken.

Diverse uitdagingen beperken deze ontwikkelingen. De belangrijkste zijn een gebrek aan marktvraag naar duurzame producten en achterhaalde lineaire of ontbrekende circulaire wet- en regelgeving. Bovendien ontbreekt een duidelijke routekaart van de transitiepaden die de industrie moet volgen voor de grondstoffentransitie, en dat terwijl de grondstoffentransitie intensieve ketensamenwerking vereist.

De Rotterdamse haven kan een cruciale rol spelen in de circulaire economie van Nederland en Europa, waarbij vele schakels in de circulaire keten samenkomen en profiteren van de logistieke voordelen die de haven biedt. Dit draagt tevens bij aan de strategische autonomie van Nederland en Europa. Om de Rotterdamse haven succesvol te transformeren van een schakel

in een lineair systeem naar een circulaire hub van Europees belang is een gecoördineerde, multi-stakeholderaanpak nodig.

Hiermee gaan we door in 2026:

Marktvraag voor circulaire en biobased producten stimuleren

Het uitblijven van marktvraag naar duurzame producten is de grote bottleneck voor de industrie op dit moment. Het DCP draagt daarom op nationaal en Europees niveau (onder andere met het 'Call for Demand Creation' initiatief) actief bij aan bewustwording van het belang van marktvraag voor het ontwikkelen van een circulaire economie. Beleidsbeïnvloeding is daarbij essentieel, bijvoorbeeld om op Europees niveau het gebruik van duurzame materialen verplicht te maken in overheidsaanbestedingen en consumentenproducten. Bedrijven die innovatieve, circulaire en biobased producten hebben ontwikkeld, worstelen met een beperkte afzetmarkt. In 2025 heeft het DCP sterk gefocust op het creëren van bewustzijn rondom de noodzaak van vraagcreatie en een project opgezet om deze marktvraag te stimuleren. Het doel is om de afstand tussen overheidsinkoper en producent te verkleinen, waarbij de focus ligt op duurzame producten die worden geproduceerd in de Rotterdamse haven en op lokale (semi-)overheden.

Belangrijk in het project is het identificeren van impactvolle producten door middel van een 'made in Rotterdam' brochure. De strategische waardeketens worden inzichtelijk gemaakt door het uitwerken van ketenplaten met de gehele keten. Daarnaast is inzicht in de obstakels voor inkopers en acties die bedrijven kunnen ondernemen om inkoop van duurzame producten te vergemakkelijken ook essentieel. De inzichten worden gedeeld in meerdere inspiratiesessies. Het project beoogt opschaling van productie door een gegroeide afzetmarkt,

ketensamenwerking en het helpen wegnemen van barrières. Om deze doelen te bereiken, werkt het DCP nauw samen met diverse partners, waaronder overheden, duurzame bedrijven en financiële instellingen.

Versterken van strategische positie in kritieke materialen

Kritieke materialen zijn van groot belang voor de strategische autonomie van Europa. De afhankelijkheid van deze materialen binnen strategische waardeketens en in de verduurzaming van de industrie is nog onvoldoende bekend of doorgedrongen in alle sectoren. De Rotterdamse haven speelt een sleutelrol in het versterken van Europa's strategische positie. Vanuit ketenperspectief is Rotterdam, als wereldspeler in de logistiek, bij uitstek geschikt om in te zetten op circulariteit van kritieke materialen. Het DCP werkt hierin samen met stakeholders zoals het Havenbedrijf Rotterdam en draagt bij aan de ontwikkeling van strategieën en programma's. Een belangrijke rol voor het DCP ligt bij het vergroten van bewustwording onder bedrijven over de risico's én kansen die kritieke materialen met zich meebrengen. Vanuit het perspectief van bedrijven wordt samengewerkt aan het oplossen van praktische vraagstukken en belemmeringen

op individueel bedrijfsniveau, en aan het versterken van hun bijdrage aan de strategische autonomie van Nederland en Europa.

Gezien het belang van de hightechsector als succesvolle en relevante markt voor zowel Nederland als Europa, wordt ook daarmee actief de koppeling gelegd. Op basis van een te ontwikkelen overzicht van benodigde kritieke materialen in de hightechindustrie wordt inzichtelijk gemaakt welke bestaande en toekomstige bedrijvigheid rondom kritieke materialen relevant is voor de Zuid-Hollandse en Nederlandse hightechsector.

Cluster Grondstoffen Strategie 1.0 verdiepen

Het DCP zet in 2026 het traject voort om de Cluster Grondstoffen Strategie 1.0 verder te verdiepen. Het hoofddoel is om de knelpunten waar bedrijven in de praktijk tegenaan gaan lopen nu al te identificeren. Hiermee kan voorgesorteerd worden op het oplossen van mogelijke obstakels in wet- en regelgeving of complicaties in de uitvoering. Dit plan bouwt voort op de basis die 2025 is gelegd. Deze inspanningen hebben geresulteerd in een overzichtsdocument dat inzicht biedt in de huidige

status en richting van de grondstoftransitie, de knelpunten en een samenvatting van bedrijfsplannen. Ook uitdieping van de knelpunten en bredere verspreiding richting stakeholders tijdens bijeenkomsten zal leiden tot een beter inzicht in de roadmap van de grondstoftransitie in het HIC.

Circulaire koolstofindustrie

Aangezien de koolstofindustrie binnen de grondstoffentransitie voor een van de grootste uitdagingen staat, richt het DCP zich actief op het versnellen van die transitie. Het CGS 1.0 bewijst ook dat deze sector verantwoordelijk voor een van de grootste materiaalstromen in een keten die nog grotendeels lineair is ingericht. Het DCP bevordert kennisdeling, kennisverbreding en ketensamenwerking tussen bedrijven onder andere door het organiseren van bijeenkomsten, actieve betrokkenheid bij congressen, het stimuleren van coalitievorming tussen bedrijven en deelname aan diverse overleggroepen. Ook kijken we naar het koppelen van innovaties aan de bestaande industrie. We verbreden onze focus van recycling ook naar (nieuwe) biobased koolstofbronnen zoals aquatische gewassen. Er wordt gewerkt aan het verbeteren van de wet- en regelgeving rondom 'einde

“

“Recycling & duurzame productie moet aantrekkelijker en winstgevend worden, zo stimuleren we groei in deze sectoren.”

Martine Scheepstra (Ducor)

afval status', wat cruciaal is voor de herdefiniëring van afval als waardevolle grondstof. Het DCP erkent de uitdagingen in de sector en werkt aan het creëren van begrip en draagvlak voor de duurzame industrie bij politici en beleidsmakers.

'Grondstoffen Innovatie Studie' opleveren en uitrollen

De Grondstoffen Innovatie Studie (GIS) is een initiatief van de provincie Zuid-Holland en het DCP, gericht op het transformeren van lineaire, op fossiele grondstoffen gebaseerde bedrijven naar circulaire bedrijven. De GIS-methodiek die ontwikkeld is in 2025 richt zich op drie kerndoelen: het optimaliseren van interne grondstoffenstromen voor verbeterde efficiëntie, het identificeren van hoogwaardige bestemmingen voor reststromen en het verschaffen van diepgaand inzicht in de mogelijke transitie van fossiele naar duurzame grondstoffen. Begin 2026 worden de pilot en de GIS-methodiek opgeleverd inclusief opschalingsmogelijkheden en wordt er gekeken op welke manier een vervolg gegeven kan worden aan het uitvoeren van GIS-trajecten in het HIC. Ook richt het DCP zich op bekendheid geven aan de GIS onder een breed scala aan bedrijven in diverse sectoren binnen het HIC.

De volgende ideeën onderzoeken we in 2026:

Potentie van aquatische gewassen als biogrondstof onderzoeken

In 2023 is er door Deltalinqs onderzoek gedaan naar de ruimtelijke inpassing van het gebruik van het aquatisch gewas algen als biomassa en wat dit betekent door de hele keten heen op het gebied van ruimtegebruik en calorische waarde als alternatief voor fossiel. Hieruit bleek dat algen als biogrondstof potentie heeft. In 2026 starten we met het vervolg op dit onderzoek door uitbreiding naar andere aquatische gewassen of door te verdiepen in het gebruik van de reststromen uit aquatische gewassen na benutting voor andere hoogwaardigere toepassingen. Ook zouden aquatische gewassen (als reststroom) als grondstof kunnen dienen voor een circulair ketensamenwerkingsproject.

Voor het DCP relevante ontwikkelingen in beleid:

De onderstaande lijst is niet uitputtend.

Havenvisie Rotterdam 2050

Europese Unie:

- Fit for 55;
- REDIII;
- Gas package;
- Net Zero Industry Act;
- EU Industrial Carbon Management Strategy;
- Critical Raw Materials Act;
- Omnibus
- Industrial deal.

Rijksoverheid:

- Klimaatakkoord;
- Klimaatwet;
- Energiewet;
- Warmtewet;
- Nationaal Programma Verduurzaming Industrie (NPVI);
- Landelijk Actieplan Netcongestie (LAN);
- Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050;
- Roadmap chemische recycling kunststof 2030 Nederland;
- Jaarverplichting RFNBO's in industrie;
- Energie Besparingsplicht (EBP);
- Nationaal Programma Energie Infrastructuur;
- Maatwerkafspraken;
- Verkenning Aanlanding Wind Op Zee 2030.
- Circulair Materialen Plan

Provincie Zuid-Holland:

- Circulaire Agenda Zuid-Holland;
- Economic Board Zuid-Holland Circulaire Actieagenda;
- NOVEX Haven Rotterdam.

Gemeente Rotterdam:

- Rotterdams klimaatakkoord;
- Klimaat Actieplan Rotterdam, inclusief Klimaataanjagers;
- Strategie walstroom Rotterdamse haven;
- Programma Zonne-energie in Rotterdam 2022-2026;
- Gemeentelijke visie op biomassa;
- Gemeentelijke visie op waterstof;
- De Rotterdamse Leidraad voor windenergie.

KALENDER

Een overzicht van onze activiteiten en nieuwsberichten over de voortgang van het programma vindt u op www.deltalinqs.nl

Deltalinqs

Havennummer 2235
Waalhaven Z.z. 19
3089 JH Rotterdam

Postbus 54200
3008 JE Rotterdam
www.deltalinqs.nl

